

KAIP GINSIMĖS NUO BLUSŲ

Blusos – nuo 0,5–5 mm dydžio besparniai kraujasiurbiai nariuotakojai, maitinasi žinduolių ir paukščių krauju, plačiai paplitusios visame pasaulyje. Lietuvoje skaičiuojama apie 20 blusų rūšių. Labiausiai paplitusios žmonių, šunų, kačių, žiurkių ir kitų smulkiųjų graužikų blusos. Nors blusos mažos, tačiau jų įkandimai gali būti pavojingi užkrečiamųjų ligų atžvilgiu – gali iššaukti alerginę reakciją, sutrikti miegas, niežti oda. Blusos neperduoda ligos sukėlėjų palikuonims, tačiau pavojingus mikrobus platina visą savo amžių. Žmogus gali užsikrėsti žiurkių bei kitų graužikų, kačių ir šunų platinama žiurkine dėmėtąja šiltine bei kitomis užkrečiamosiomis ligomis. Sukėlėjai patenka į kraują blusos įsisiurbimo metu arba ant žmogaus odos ar gleivinių patekus užkrėstų blusų išmatų.

Šiuos gyvius ant savo kailio į rūsius ir kitas patalpas atneša benamės katės, žiurkės, pelės. Suradusios prieglobstį blusos veisiasi ir nuolat puola žmones. Palankios sąlygos šiems parazitiniams gyviams daugintis yra netvarkinguose butuose, namuose, kuriuose laikomi ir netinkamai prižiūrimi gyvūnai. Nušokusios nuo šuns ar katės kailio, blusos įsitaiso ant jų poilsio kilimėlio, grindų plyšiuose, dulkėse. Mėgsta veistis šuns būdose, pelių, žiurkių urvuose, paukščių lizduose. Geros sąlygos joms veistis nenušienauti, apleisti nedirbamos žemės plotai, kur visuomet yra graužikų.

Žmogaus buste, rūsiuose blusos padeda kiaušinėlius šiukšlėse, dulkėse, esančiose grindų plyšiuose, kilimuose ir kt. Karštą vasarą blusos gerai dauginasi ir gamtoje: sausose augalų atliekose, smėlėtoje dirvoje ir kt. Išsiritusi iš kokono žmogaus blusa gali badauti iki pusantrų metų. Pradžioje išsiritą lervos, paskui vystosi lėliukės, vėliau formuojasi suaugėlės. Blusos amžius – nuo 3 mėnesių iki pusantrų metų.

Kaip apsisaugoti nuo blusų ?

Siekiant išvengti blusų dauginimosi, naminius gyvūnus (šunis, katės) rekomenduojama plauti specialiu šampūnu ar specialiais medikamentais nuo blusų. Būtina vykdyti nuolatinę graužikų kontrolę, atsiradus graužikų – juos naikinti. Naminių gyvūnų augintojai turėtų nepamiršti reguliariai išpurtyti ar išsiurbti gyvūnų kilimėlius, 1–2 kartus per savaitę karštame vandenyje su skalbimo priemonėmis išskalbti gyvūno paklotėlį.

Nuo blusų apsisaugoti padeda ir visos apsaugos nuo valkataujančių gyvūnų bei graužikų priemonės: landų į privačių, daugiaaukščių, sodo namų rūsius, palėpes, garažus užsandarinimas (šiuos gyvūnus ypač vilioja šiluminiai įrenginiai).

Gyvenamosiose patalpose rekomenduojama periodiškai dulkių siurbliu valyti kilimus, grindis, minkštus baldus. Siurbimas sunaikina blusas įvairiose jų vystymosi stadijose, o blusos greičiau išsiritą iš kokono, kurio neveikia insekticidai. Patartina naudoti vienkartinius dulkių siurblio maišelius, nes blusų kiaušinėliai, lervos ir kokonai, likę dulkių siurblyje gali vystytis toliau. Suaugusios blusos tiesiog paspruks į aplinką. Išsiurbus dulkes, maišelius nedelsiant reikia išimti iš siurblio ir, įdėjus į sandarų dvigubą celofaninį maišelį, išmesti arba esant galimybei užkasti. Grindis rekomenduojama plauti šlapia šluoste, naudojant plovimo priemones, o po to gerai nusausti. Mat blusų lervos, pasislėpusios grindų plyšiuose, nepakelia nei drėgmės pertekliaus, nei sausros, todėl tokiose sąlygose žūva.

Nuo blusų galima apsisaugoti ir liaudiškomis priemonėmis – kambario ar kitos patalpos kampuose galima išdėlioti pelynų kuokštelių, blusų migruojamas vietas ištepti žibalu ir kt., bet geriausia blusų naikinimo priemonė yra insekticidai – cheminės medžiagos, naikinančios ne tik blusas, bet ir kitus kenkėjus. Jeigu blusų užsiveisė daugiabučių namų rūsiuose, asmens sveikatos priežiūros įstaigose, gyvenamosiose patalpose, geriausia šį darbą patikėti dezinfekcijos specialistams, kurie, atsižvelgdami į patalpų pobūdį, kenkėjų gausumą, parinks tinkamiausias dezinfekcijos priemones. Jų teikiamos paslaugos yra profesionalios ir efektyvios.

Parengė

Jonas Antanavičius,

Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centras